

Luftkastellet der blev sprængt

**Mest for bogfans
Af Rebecca Engberg**

Levende begravet med et skud i hovedet, i hoften og i skulderen: Vi møder første gang den rå og utilnærmelige Lisbeth Salander dødelig såret på hospitalet med en anklage for mordforsøg hængende over hovedet. Nogle døre nede ad gangen ligger hendes far og formodede offer, den russiske afhopper fra den kolde krig Zalattjenko, såret med flere øksehug. Det bliver startskuddet et kapløb mellem journalisten Mikael Blomkvist, hendes usandsynlige makker, og en hemmelig afdeling i det svenske sikkerhedspoliti for at få fat i beviserne, der kan afsløre sandheden om de overgreb, som Lisbeth har været udsat for.

Desværre bliver det et kapløb med ganske mange stop med forklaringer og lange samtaler om navne og gamle begivenheder, og den ellers spændende historie bliver i perioder en langsommelig affære. Normalt vil man tilskrive manglen på 'flow' et halvdårligt manuskript, men i dette tilfælde er det nok nærmere omvejen omkring TV-serie formatet, der har skylden. Hvor den første film i trilogien var tilpasset biografens vilkår, er denne tiltænkt et længere forløb og mangler den nødvendige grad af 'suspense' i opklaringsarbejdet. Fortællingen er ikke skåret skarpt nok til, og det er set bedre mange andre steder.

Det er ærgerligt, for historiens hovedtema omkring overgreb mod de svageste og den magtfuldkommenhed, der kan opstå, når nationens interesser er på spil, er spændende og relevant. Der findes ganske mange utiltalende og decideret onde mennesker (mænd) i fortællingen, men også en del, der er overbevidste om, at de handlede, som de burde, da de fik spærret en tolvårig pige inde på et psykiatrisk hospital, så hun ikke kunne fortælle sandheden om sin far. Der følger et stort ansvar med, når mennesker bliver givet retten til at anholde eller indespærre folk og desto mere hemmeligt, de opererer, desto mindre kontrol er der, hvis de mister kontakten til de mennesker, de er ansat til at beskytte. Zalattjenko er en psykopat og en overlever, men de ansatte i sikkerhedspolitiet – hvad er de? De er nogle gamle mænd, der mente, at de tjente deres land ved at beskytte et monster og sig selv, hvorved de fortsatte hans overgreb. Det er, overordnet set, en problematik, der ikke endte med den kolde krig, men lever i bedste velgående i disse årtier, hvor globalt samarbejde inkludere samarbejdspartnere, der ikke behandler almindelige borgere lige godt.

Det falder ofte ud til bogens fordel, når man ser en historie på film efter at have læst den på bog, og det kan være decideret ødelæggende for filmen, når man laver konstante sammenligninger. Men når det drejer sig om "Luftkastellet der blev sprængt", tror jeg, at det er en fordel at have læst bøgerne og set de øvrige film. Manuskriptet følger på nær enkelte undtagelser bogen, og især hovedrollerne er så godt 'castet', at den viden, man sidder med, ikke bliver brugt kun til sammenligningerne, men snarere til at udfylde huller og holde fast i spændingen i opgøret med de mange krænker i filmen – og det er der desværre brug for. Det er ikke en film, jeg ville anbefale til folk, der ikke havde enten læst bøgerne eller set de øvrige film.

Der er dog en ting i filmen, som overgår sit modstykke på skrift. Noomi Rapace, som spiller Lisbeth Salander, tager eminent ejerskab over sin rolle og giver den en fylde, der ikke fandtes i bøgerne, hvor rollen var næsten for usandsynlig. Hende kommer vi forhåbentligt til at se mere til.

Salander-rollen er én, der får os til at tænke over de hurtige domme, vi alle afsiger, når vi skal navigere rundt i verdenen. Hendes rå og punkede udseende, hendes utiltalende facon, får alle dem, hun møder i bøgerne, til at putte hende i en bestemt kasse, som vi måske også ville have gjort, og så bryder hun alle rammer. Hun er en fantastisk hovedperson at følge – en helt særlig type superhelt, der har utrolig mange problemer og en helt særlig måde at håndtere dem.

Hvis man er til Salander og Blomkvist, så tag ind og se filmen og få afslutningen med. Hvis man er ny til universet, så tag bøgerne med i sommerhus og nyd en hæsblesende spændende trilogi med et af de bedre makkerpar inden for genren.

Filmfakta

Luftslottet som sprængtes - Sverige 2009 - Instr.: Daniel Alfredson - Manus: Jonas Frykberg og Ulf Ryberg efter roman af Stieg Larsson - Medv.: Noomi Rapacew, Michael Nyqvist, Annika Hallin, Per Oscarsson, Lena Endre, Peter Andersson - 150 min. - Biografpremiere d. 27/11 2009 og på DVD d. 5/4 2010 - Udlejning © Nordisk Film

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7514&area=2>

<http://www.philm.dk/default.asp?CallParam=visfilm&IdParam=2685>

<http://www.nytimes.com/2010/10/29/movies/29girl.html>